

УДК 159.922.2(477.86)(043.3)

Костюк Андрій Валерійович,

начальник Управління психологічного забезпечення МВС України, кандидат психологічних наук

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3153-6353>;

Процик Любов Сергіївна,

головний спеціаліст відділу організації психологічного забезпечення Управління психологічного забезпечення МВС України, кандидат психологічних наук

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5440-5826>

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛЬНОТ ПРАЦІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану та сучасних геополітичних реалій питання підтримки психічного здоров'я та оптимізації діяльності працівників підрозділів психологічного забезпечення системи Міністерства внутрішніх справ України (МВС України) стають особливо актуальними. Відповідальність за підтримку психологічного стану та емоційного здоров'я поліцейських, рятувальників, прикордонників та військовослужбовців Національної гвардії України у цілому стає важливим аспектом ефективного функціонування сектору безпеки та оборони в країні. Проблема формування професійних спільнот працівників підрозділів психологічного забезпечення МВС України в умовах воєнного стану полягає у виявленні та вирішенні труднощів, з якими стикаються дані фахівці у своїй професійній діяльності.

Професійна спільнота – це група людей, які мають спільні професійні інтереси, цінності та мету, що об'єднує їх для діяльності та взаємодії. Вони розвивають та вдосконалюють свої знання, навички та практики, спілкуючись один з одним та обмінюючись досвідом. Професійні спільноти сприяють зростанню професіоналізму, підтримці участі у професійній діяльності та підвищенню якості роботи.

Психологічне забезпечення в системі МВС України передбачає комплекс заходів, спрямованих на збереження та підтримку психічного здоров'я працівників у військових умовах та стресових ситуаціях. Воно включає в себе проведення професійного добору, консультування, психологічних тренінгів, психологічну реабілітацію, а також впровадження психологічних програм із профілактики втрат та самогубств.

Воєнний стан створює складні виклики для працівників психологічного забезпечення в системі МВС України. Зміна режиму роботи, посилення стресу та відповідальності може призвести до збільшення ризику прояву професійного вигорання серед працівників. У таких умовах важливо розвивати ефективні стратегії адаптації, підтримки та психологічного супроводу для збереження психічного здоров'я та професійної ефективності співробітників.

У багатьох країнах світу психологічне забезпечення в сфері правоохоронної діяльності є важливою складовою безпеки працівників правоохоронних органів та ефективності їхньої роботи. У цьому контексті існують різноманітні професійні спільноти, які сприяють підвищенню якості психологічного забезпечення та підтримки працівників правоохоронних органів. Ось декілька прикладів досвіду функціонування професійних спільнот в інших країнах:

– *«International Association of Chiefs of Police» (IACP)* – міжнародна асоціація начальників поліції, яка включає в себе різні комітети та підрозділи, присвячені психологічному забезпеченню, включаючи психологічну підготовку, допомогу у випадках кризових ситуацій та підтримку працівників правоохоронних органів [1].

– *British Psychological Society, Division of Forensic Psychology (BPS)* – це професійна організація, яка об'єднує психологів, які працюють у сфері правоохоронної діяльності у Великобританії. BPS займається проведенням досліджень, розробленням навчальних програм, наданням консультацій та психологічної підтримки [2].

– *Canadian Psychological Association of Police (CPA)* об'єднує психологів, які працюють у сфері правоохоронних органів в Канаді. CPA займається розробленням стандартів психологічного забезпечення, наданням підтримки та консультацій поліцейським, а також проведенням професійних тренінгів та семінарів [3].

У зв'язку з потребою у покращенні комунікації та обміну досвідом між фахівцями психологічного забезпечення системи МВС України в умовах воєнного стану, одним із перспективних напрямків є створення професійної спільноти, яка об'єднує фахівців із Національної поліції України (НПУ), Державної служби з надзвичайних ситуацій України (ДСНС), Державної прикордонної служби України (ДПСУ), Національної гвардії України (НГУ), а також Територіальні медичні об'єднання Міністерства внутрішніх справ України (ТМО МВС України) та заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання (ЗВО зі специфічними умовами навчання). Даний підхід передбачає створення спеціалізованої професійної спільноти працівників підрозділів психологічного забезпечення системи МВС України, об'єднаних загальною ціллю – забезпечення якісної та комплексної психологічної підтримки працівників в умовах конфлікту.

Відповідно, *основною метою професійної спільноти* є створення сприятливого середовища для обміну досвідом, підвищення кваліфікації та психологічної підтримки працівників психологічного

забезпечення системи МВС України. Професійна спільнота фахівців-психологів в межах системи (НПУ, ДСНС, ДПСУ, НГУ, а також ТМО МВС України та ЗВО зі специфічними умовами навчання) має бути спрямована на вирішення конкретних завдань, пов'язаних із психологічною підтримкою працівників, які знаходяться у стресових ситуаціях. Серед *основних завдань такої спільноти* можна виділити обмін досвідом, проведення спільних тренінгів та семінарів, підготовка спеціалістів для роботи в умовах воєнного стану, а також психологічна підтримка працівників психологічного забезпечення у стресових ситуаціях.

Таким чином, у зв'язку з тим, що наразі відсутній чіткий механізм співпраці та обміну досвідом між психологами різних підрозділів МВС України перспективним є створення професійної спільноти для обміну досвідом та взаємопідтримки між психологами, розробки та впровадження стандартів й протоколів психологічної підтримки працівників МВС України, а також залучення міжнародного досвіду та експертизи для підвищення кваліфікації фахівців і покращення їх роботи в умовах воєнного стану. Тому, створення професійних спільнот у підрозділах психологічного забезпечення системи МВС України стане важливим кроком у підвищенні якості та ефективності психологічної підтримки працівників у складних умовах конфлікту.

Список використаних джерел

1. International Association of Chiefs of Police, URL: <https://www.theiacp.org/>.
2. British Psychological Society, Division of Forensic Psychology, URL: <https://www.bps.org.uk/member-networks/division-forensic-psychology>.
3. Canadian Psychological Association of Police, URL: <https://cpa.ca/aboutcpa/>.

УДК 159.99

Краснокутський Микола Іванович,
науковий співробітник навчально-наукової
лабораторії екстремальної та кризової
психології науково-дослідного центру
Національного університету цивільного
захисту України, кандидат психологічних
наук, доцент
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4422-1505>

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ФІЗИЧНИХ НАСЛІДКІВ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ: ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО РЕАБІЛІТАЦІЇ

У сучасному світі, насиченому нестабільністю, конфліктами та воєнною агресією залишають за собою не тільки руїни, а й породжують глибокі рани у психічному та фізичному стані тих, хто опинився в їхньому